

“El pessimisme pot ser divertit, i si és extrem, extremadament divertit”

Steve Toltz (Sydney, Austràlia, 1972) s'ha fet famós a tot el món amb la seva primera novel·la, *Una part del tot*. L'ha traduïda La Campana i fa gairebé 800 pàgines. L'autor ha viscut a Nova York, París i Barcelona, fent feines eventuais de tota mena.

—Quina va ser la primera idea de la novel·la?

—Tot va engegar amb dues narracions curtes. Trobava que l'una era un gran començament i l'altra, un gran final, i que només calia omplir la part del mig. La idea inicial era explorar el món dels criminals australians. N'hi ha de molt estimats i de molt odiats, i em va interessar saber com vivien els odiats i les seves famílies.

—Podeu descriure la novel·la?

—M'és molt difícil. Si trio un aspecte penso que margino els altres. També m'és difícil de descriure'n l'estil, com és difícil de descriure l'olor d'un mateix. El tema del llibre és la por de la mort —una cosa en què penso sovint—, la idea que els personatges tenen por de la mort i això els fa fer bestieses, fins al punt d'accelerar la seva mort. El fill té por de la por de la mort. Però això no és tot el llibre. El llibre té molts nivells i és ple d'anècdotes, acudits surrealistes, jocs, reflexions, filosofia, etcètera. És un univers allunyat del nostre però no gaire, és just al costat. No és un univers alternatiu.

—Parleu del complex australià, la sensació que viviu fora del món perquè allò que passa a Austràlia, per molt gros que sigui, passa desapercbut. Aquest complex us ha pesat?

—Viure en un país que, fins a l'arribada d'internet, el món ignorava, crea un petit complex d'inseguretat. I una necessitat d'anar-se'n de tant en tant. Per això viatjo molt. Però no per això deixo d'estimar Austràlia. Ho puc resumir amb aquesta frase: “Oodio el nacionalisme, però estimo el meu país.”

—El vostre tractament no és realista, no us interessa la crònica costumista. Busqueu les situacions curioses, sorprenents, excèntriques. Allunyen els personatges del tòpic. El filtre és irònic.

—Mentre l'escrivia no em preocupava si era realista o no. Si em cal posar un riu en un lloc de Sydney on no n'hi ha, l'hi poso. La cosa important és ser real i, per ser-ho, la naturalesa

L'australià Steve Toltz ha aconseguit que la seva primera novel·la, *Una part del tot*, es tradueixi al català.

dels personatges han de ser versemblant. La resta és superficial.

—No vau pensar que costaria de trobar un editor, amb un llibre de 800 pàgines d'autor desconegut?

—La primera versió en tenia 1.100. Les respostes dels agents de Londres i Nova York van ser negatives, però no em vaig desanimar. Era optimista. Estava convençut que funcionaria. L'alternativa era massa horrible. No podia pensar que els cinc anys de feina i les mil pàgines no havien servit de res.

—Per què la vàreu escurçar?

—Arran de les primeres set o vuit negatives, em vaig adonar que l'havia d'alleugerir. Vaig treure un personatge. En principi, això tampoc no va funcionar, perquè continuava rebent negatives, aquesta vegada directament dels editors. La sortida del cul-de-sac va ser una coincidència. La meua germana va conèixer un escriptor de Los Angeles que la va passar a un editor que va pensar en un segon editor idoni, i així va ser.

—La dificultat de la novel·la no consisteix a fer girar tantes pàgines i pàgines al voltant d'un pare i un fill?

—La dificultat era aturar-m'hi, contenir-m'hi; no parava d'escriure sobre ells. Per tant, va ser la part fàcil del llibre. Els coneixia tan bé que continuament me'ls imaginava en noves situacions desafortunades. Si hagués hagut de treballar amb més personatges a fons ho hauria trobat més difícil.

—Us agrada que diguin que és un llibre d'humor?

—D'una banda sí i d'una altra no m'acaba de fer el pes. Les etiquetes són discriminatòries. En aquest cas, farà que els lectors contraris a la literatura d'humor s'hi girin d'esquena.

—Alguns escriptors us han ajudat a escriure la novel·la?

—Sí. El Céline del *Voyage au bout de la nuit*, Fante, Hamsun, Lermontov i Chandler.

—Què us n'agrada?

—Que saben detectar molt bé les capes de ridícul o hipocresia que hi ha a la naturalesa humana.

—I què hi compartiu?

—Un pessimisme obscur. Per a mi l'optimisme no és divertit, llevat que ho siguin els personatges. El pessimisme pot ser divertit i l'extrem pessimisme, extremadament divertit.

Lluís Bonada